

Sygn. akt I C 335/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 września 2018 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Tomasz Choczaj

Protokolant: sekr. sąd. Justyna Raj

po rozpoznaniu w dniu 03 września 2018 roku w Sieradzu

na rozprawie

sprawy z powództwa M. B.

przeciwko (...) w W.

o zapłatę

1. oddała powództwo,

2. zasądza od powoda M. B. na rzecz pozwanego (...) w W. kwotę 9 578,35 zł (dziewięć tysięcy pięćset siedemdziesiąt osiem złotych 35/100) tytułem zwrotu części kosztów procesu.

Sygn. akt I C 335/14

UZASADNIENIE

M. B. wniósł o zasądzenie od (...)

w W. na swoją rzecz kwoty 867 732,96 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 31 października 2014 r. do dnia zapłaty.

Oprócz tego wniósł o zasądzenie

od pozwanego na swoją rzecz kosztów procesu.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i o zasądzenie

od powoda kosztów procesu.

Zarządzeniem z dnia 2 września 2015 r. wydanym na podstawie art. 84 k.p.c., Sąd zawiadomił o toczącym się postępowaniu: Gminę W., R. L. i K. K., którzy jednak nie przystąpili do sprawy w charakterze interwenientów ubocznych.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

W dniu 2 maja 2012 r. w wyniku przetargu nieograniczonego, (...) z siedzibą w W. zawarł z M. B., prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą „Przedsiębiorstwo Produkcyjno - Handlowo - Usługowe (...) M. B. z siedzibą w C. umowę nr (...), na podstawie której powód przyjął

do realizacji zadanie pod nazwą „(...)

(...) w W. - przebudowa K. - (...)”. Zgodnie § 1 ust. 2 przedmiot zawartej umowy stanowiły: 1) roboty budowlane: demontaż foteli kinowych i okładzin akustycznych sali widowiskowej wraz ze złożeniem ich

w miejscu wskazanym przez inwestora; roboty fundamentowe; roboty murowe; budowa schodów; wymiana stropu; wykonanie podłóg i posadzek; wykonanie izolacji przeciwwilgociowych, cieplnych i przeciwdźwiękowych; wykonanie tynków wewnętrznych wraz z gruntowaniem i malowaniem; wykonanie okładzin stropów i okładzin ściennych; wymiana stolarki drzwiowej; montaż wyposażenia łazienek; przełożenie instalacji wentylacji; demontaż wyposażenia sali widowiskowej; montaż konstrukcji stalowej balkonu; ułożenie okładzin akustycznych; montaż foteli; wykonanie okablowania pod nagłośnienie sceny, sprzęt projekcyjny, technologię sceny, urządzenia elektroakustyczne, kino cyfrowe, oświetlenie sceniczne; 2) roboty sanitarne: montaż instalacji co.; montaż grzejników; montaż instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej; montaż armatury sanitarnej; montaż przepompowni do przetłaczania wody brudnej; montaż instalacji hydrantowej; montaż pompowni wody hydrantowej; montaż przewodów wentylacyjnych; montaż nawiewników; montaż klap ppoż.; montaż agregatu sprężarkowo-skraplającego; 3) roboty elektryczne: ułożenie instalacji elektrycznej wraz z montażem puszek, gniazd, wyłączników, elementów oświetlenia; montaż systemu oddymiania; montaż instalacji odgromowej; montaż instalacji teletechnicznej. Szczegółowy opis przedmiotu umowy określała załączona do umowy dokumentacja projektowa, specyfikacja techniczna wykonania i odbioru robót budowlanych (w części zawierająca zbiory wymagań w zakresie sposobu wykonania robót budowlanych, obejmujące wymagania

w zakresie właściwości materiałów, wymagania dotyczące sposobu wykonania

i oceny prawidłowości wykonania poszczególnych robót) oraz oferta przetargowa wykonawcy, **(dowód: umowa - k. 89 - 98)** .

W § 1 ust. 4. zamawiający dopuścił możliwość wystąpienia w trakcie realizacji przedmiotu umowy konieczności wykonania robót zamiennych

w stosunku do przewidzianych dokumentacją projektową, w sytuacji, gdy wykonanie tych robót będzie niezbędne do prawidłowego, tj. zgodnego

z zasadami wiedzy technicznej i obowiązującymi na dzień odbioru robót przepisami, wykonania przedmiotu umowy. Równocześnie strony przewidziały możliwość ograniczenia zakresu rzeczowego przedmiotu umowy (roboty zaniechane) w sytuacji, gdy wykonanie danych robót będzie zbędne

do prawidłowego zrealizowania przedmiotu umowy, tj. zgodnego z zasadami wiedzy technicznej i obowiązującymi na dzień odbioru robót przepisami,

za odpowiednim ograniczeniem wynagrodzenia (§ 1 ust. 5 w zw. z § 5 ust. 4). Zamawiający dopuszczał w umowie także wprowadzenie zamiany materiałów przedstawionych w ofercie przetargowej lub zmian producenta materiałów, (§ 1 ust. 6). Wszystkie zmiany wymagały każdorazowego zatwierdzenia przez zamawiającego w porozumieniu z projektantem, (§ 1 ust. 7), **(dowód: umowa - k. 89 - 98)** .

Zgodnie z § 2 ust. 1 do obowiązków zamawiającego należało między innymi dostarczenie w dwóch egzemplarzach dokumentacji projektowej

w terminie 5 dni od daty podpisania umowy; przekazanie w tym samym czasie placu budowy oraz dokonywanie odbioru prac. Zgodnie z § 4 umowy strony ustaliły, że przedmiotem odbiorów częściowych oraz odbioru końcowego będzie bezusterkowe wykonanie elementów i całego przedmiotu umowy, potwierdzone odpowiednio protokołem odbioru częściowego i końcowego. Data podpisania protokołu odbioru końcowego przez zamawiającego będzie jednocześnie datą zakończenia realizacji przedmiotu umowy, **(dowód: umowa - k. 89 - 98)** .

Do obowiązków wykonawcy określonych w § 2 ust. 2 zawartej umowy należało między innymi: prawidłowe wykonanie wszystkich prac związanych

z realizacją przedmiotu umowy zgodnie z dokumentacją projektową, warunkami wykonania oraz z aktualnie obowiązującymi normami polskimi, polskim prawem budowlanym wraz z aktami wykonawczymi do niego i innymi obowiązującymi przepisami; zorganizowanie placu budowy i wszystkich innych czynności niezbędnych do właściwego wykonania prac, do zabezpieczenia i oznakowania prowadzonych robót oraz dbania o stan techniczny i prawidłowość oznakowania przez cały czas trwania realizacji zadania. Wykonawca ponosił pełną odpowiedzialność za teren budowy od chwili przejścia placu budowy. Oprócz tego wykonawca zobowiązał się do prowadzenia dziennika budowy i udostępnianie go zamawiającemu celem dokonywania wpisów i potwierdzeń, **(dowód: umowa - k. 89 - 98)** .

Strony w § 3 ustaliły, że rozpoczęcie robót nastąpi w terminie od 14 dnia od dnia podpisania umowy, a ich zakończenie w terminie do 30 listopada 2012 r., **(dowód: umowa - k. 89 - 98)** .

W § 5 ust. 1 umowy strony ustaliły wynagrodzenie umowne brutto w wysokości 2 645 382,41 zł, w tym podatek VAT w wysokości 23 %, czyli w wysokości 494 665,00 zł. Ustalone wynagrodzenie miało odpowiadać zakresowi robót przedstawionemu w ofercie wykonawcy i było wynagrodzeniem ryczałtowym. Wynagrodzenie to obejmowało wszelkie koszty związane z realizacją przedmiotu umowy, w tym ryzyko wykonawcy z tytułu oszacowania wszelkich kosztów związanych z realizacją przedmiotu umowy. Niedoszacowanie, pominięcie oraz brak rozpoznania zakresu przedmiotu umowy nie mogło być podstawą do żądania zmiany wynagrodzenia ryczałtowego. Wynagrodzenie umowne obejmuje wszelkie koszty niezbędne do zrealizowania zamówienia wynikające wprost z dokumentacji projektowej, jak również w niej nie ujęte, a bez których nie można wykonać zamówienia. Są to m.in. następujące koszty: wykonania robót, w tym: materiały, sprzęt, robocizna, narzuty i dodatki dla wykonawcy; koszty wszystkich obowiązków kierownika budowy; koszty transportu, montażu i dostaw; koszty pełnego zakresu robót objętych projektem budowlano-wykonawczym, specyfikacją techniczną wykonania, odbioru robót, innymi warunkami i wymaganiami zawartymi w SIWZ; koszty sporządzenia planu (...); koszty organizacji i eksploatacji zaplecza budowy, w tym dozoru budowy; koszty wszelkich robót przygotowawczych, porządkowych, odtworzeniowych; koszty związane z odbiorami robót, w tym wszelkich badań powykonawczych wymaganych przepisami; koszty wykonania dokumentacji powykonawczej; opłaty - w szczególności opłata środowiskowa za składowanie gruzu i ziemi; pełna obsługa geodezyjna nad prowadzonymi pracami budowlanymi; inwentaryzacja powykonawcza sporządzona w skali 1:500 w formie numerycznej w wersji analogowej i zapisana w wersji elektronicznej na nośniku CD w formacie (...) w 4 egzemplarzach; inne koszty wynikające z zawartej umowy oraz koszty wszelkich innych czynności niezbędnych do wykonania przedmiotu umowy. Strony nie mogły zmienić ustalonego w umowie wynagrodzenia, za wyjątkiem ustawowej zmiany stawki podatku VAT (§ 10 ust. 5) lub w przypadku odstąpienia przez zamawiającego od realizacji części przedmiotu umowy oraz w przypadku odstąpienia od umowy przez obie strony, **(dowód: umowa - k. 89 - 98)** .

Zgodnie z § 11 umowy wykonawca nie był uprawniony do dokonania cesji wierzytelności przysługującej mu z tytułu realizacji umowy na osoby trzecie, **(dowód: umowa - k. 89 - 98)** .

Rozliczanie robót zgodnie z zawartą umową miało odbywać się na podstawie faktur częściowych i faktury końcowej za wybrane elementy robót ujęte w harmonogramie rzeczowo - finansowym zatwierdzonym przez zamawiającego. Faktury częściowe wystawione po wykonaniu i odebraniu przez inspektora nadzoru danego elementu robót miały być regulowane w ciągu 30 dni od daty otrzymania przez zamawiającego faktury wraz z protokołem odbioru częściowego. Ostateczne rozliczenie miało nastąpić w oparciu o fakturę końcową wystawioną na podstawie protokołu odbioru końcowego, w terminie 30 dni od daty jej otrzymania przez zamawiającego (§ 7 ust. 1, 2, 3), **(dowód: umowa - k. 89 - 98)** .

W § 9 umowy wykonawca zobowiązał się zapłacić zamawiającemu karę umowną w przypadku: odstąpienia od umowy przez zamawiającego z przyczyn, za które ponosi odpowiedzialność wykonawca - w wysokości 10 % wynagrodzenia umownego brutto za wykonanie całego przedmiotu umowy (ust. 1, pkt 1), a także za zwłokę w oddaniu przedmiotu odbioru oraz w usunięciu wad stwierdzonych przy odbiorze lub w okresie gwarancji i rękojmi. Natomiast zamawiający w § 9 ust. 2 umowy zobowiązał się zapłacić wykonawcy karę umowną za odstąpienie od umowy przez wykonawcę z przyczyn, za które ponosi odpowiedzialność zamawiający w wysokości 10 % wynagrodzenia umownego brutto określonego w § 5 ust. 1, za wyjątkiem wystąpienia sytuacji przedstawionej w art. 145 prawa zamówień publicznych. W § 9 ust. 3 strony zastrzegły też sobie prawo do dochodzenia odszkodowania uzupełniającego przenoszącego wysokość kar umownych do wysokości rzeczywiście poniesionej szkody, **(dowód: umowa - k. 89 - 98)** .

Stronom przysługiwało prawo odstąpienia od umowy w przypadkach wymienionych w tytule XV kodeksu cywilnego oraz w razie przypadków wymienionych w § 13 umowy. Wykonawca mógł odstąpić od umowy, jeżeli zamawiający odmawiał bez uzasadnionej przyczyny odbioru robót - w terminie 7 dni od powiadomienia o odbiorze lub zamawiający zawiadomi wykonawcę,

iż wobec zaistnienia uprzednio nieprzewidzianych okoliczności nie będzie mógł spełnić swoich zobowiązań umownych wobec wykonawcy w terminie 7 dni

od powiadomienia. Zgodnie z § 13 ust. 3 umowy odstąpienie powinno nastąpić w formie pisemnej pod rygorem nieważności takiego wypowiedzenia i powinno zawierać uzasadnienie. W § 13 ust. 4 strony ustaliły, że w przypadku odstąpienia od umowy wykonawcę i zamawiającego obciążały następujące obowiązki:

w terminie 7 dni od daty odstąpienia od umowy wykonawca przy udziale zamawiającego sporządzi szczegółowy protokół inwentaryzacji robót w toku, według stanu na dzień odstąpienia (pkt 1); wykonawca zabezpieczy przerwane roboty w zakresie obustronnie uzgodnionym na koszt tej strony, z której winy nastąpiło odstąpienie od umowy (pkt 2); wykonawca zgłosi do dokonania przez zamawiającego odbioru robót przerwanych oraz robót zabezpieczających, jeżeli odstąpienie od umowy nastąpiło z przyczyn, za które wykonawca nie odpowiada (pkt 3); wykonawca sporządzi wykaz materiałów, które nie mogą być wykorzystane przez wykonawcę do realizacji innych robót, nieobjętych niniejszą umową, jeżeli odstąpienie od umowy nastąpiło z przyczyn niezależnych od niego (pkt 4); wykonawca niezwłocznie, najpóźniej w terminie 7 dni, usunie z terenu realizacji robót urządzenia przez niego dostarczone lub wniesione (pkt 5). Zamawiający w razie odstąpienia od umowy z przyczyn, za które wykonawca

nie ponosi odpowiedzialności zobowiązany był do: dokonania odbioru robót przerwanych oraz zapłaty wynagrodzenia za roboty, które zostały wykonane

do dnia odstąpienia; przejęcia od wykonawcy pod swój dozór terenu realizacji robót; odkupienia materiałów i przejęcia pod swój dozór terenu budowy, **(dowód: umowa - k. 89 - 98)** .

Zgodnie z § 15 ust. 4 umowy w sprawach nieuregulowanych umową, odpowiednie zastosowanie znajdowały przepisy kodeksu cywilnego, prawa budowlanego i prawa zamówień publicznych wraz z aktami wykonawczymi, **(dowód: umowa - k. 89 - 98)** .

Powód rozpoczął prace w terminie. W krótkim czasie doszło do pierwszej zmiany projektu, który był podstawą rozpisania przetargu. Powód otrzymał zmienioną wersję projektu i na jej podstawie przystąpił do prac. Po wykonaniu prac rozbiórkowych i rozpoczęciu wylewania konstrukcji wykonawca doszedł

do przekonania, że przedstawiony mu projekt nie może być wykonany bez dalszych zmian i poinformował o tym pozwanego. Strony zgodnie postanowiły, że konieczne jest dokonanie dalszych zmian w projekcie, **(dowód: zeznania powoda - k. 810 - 811 verte i nagranie rozprawy z dnia 3 września 2018 r. - płyta - koperta - k. 823, minuta od 00:12:07 do 00:57:30; zeznania świadków: S. B. - k. 360 - 360 verte i nagranie rozprawy z dnia**

30 października 2015 r. - płyta - koperta - k. 823, minuta od 00:23:38

do 01:04:41, A. K. - k. 360 verte i nagranie rozprawy z dnia 30 października 2015 r. - płyta - koperta - k. 823, minuta od 01:11:14

do 01:28:24, K. K. - k. 384 verte - 385 i nagranie z dnia 18 grudnia 2015 r. - płyta - koperta - k. 823, minuta od 00:13:29 do 00:25:10; notatka - k. 36 - 37) .

Pozwany w dniu 30 lipca 2012 r. wyraził zgodę na cesję wierzytelności wynikających z umowy nr (...) z dnia 2 maja 2012 r. na rzecz (...) S.A. w Ł., **(dowód: pismo - k. 170)** .

W dniu 1 sierpnia 2012 r. powód zawarł z (...) S.A. w Ł. umowę pożyczki w kwocie 700 000,00 zł w dwóch transzach, przy czym druga transza miała być przelana do 15 września 2012 r. pod warunkiem dokonania przez kierownika budowy pozytywnej oceny terminowości realizacji prac zgodnie

z harmonogramem z zakresu zadania pod nazwą: „ (...) Centrum (...), (...)w W. - przebudowa K. - (...)”, **(dowód: umowa - k. 165 - 169)** .

Zabezpieczeniem wykonania tej umowy przez powoda był m.in. przelew

na rzecz (...) S.A. w Ł. przysługującej wierzytelności, jakie przysługiwać będą powodowi w stosunku do (...) w W. z tytułu umowy nr (...) z dnia 5 maja 2012 r. w wysokości 2 645 382,41 zł. Umowa cesji wierzytelności została zawarta również w dniu 1 sierpnia 2012 r., **(dowód: umowa - k. 165 - 169; umowa cesji - k. 168 - 169)** .

W dniu 1 sierpnia 2012 r. powód zawiadomił pozwanego o dokonaniu przelewu wierzytelności, **(dowód: pismo - k. 171)** .

W 2012 r. powód miał kłopoty finansowe z racji wykonywanej przez niego działalności gospodarczej. Między innymi z tego względu i w związku

z prowadzoną przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym

w C. J. Z. egzekucją przeciwko powodowi pozwany musiał przelać na jego rzecz część wynagrodzenia powoda za wykonanie etapu przebudowy K. - (...) w wysokości 88 932,94 zł za fakturę nr (...). Ponadto do chwili obecnej toczą się postępowania sądowe, które dotyczą zapłaty za realizowane przez powoda umowy w tamtym czasie, **(dowód: częściowo bezsporne; częściowo zeznania powoda - k. 810 - 811 verte i nagranie rozprawy z dnia 3 września 2018 r. - płyta - koperta - k. 823, minuta od 00:12:07 do 00:57:30; zajęcie - 172; przelew - k. 173; wykaz robót - k. 222)** .

W trakcie wykonywania robót, kierownik budowy A. K. wielokrotnie sygnalizował braki w dokumentacji technicznej, uniemożliwiające terminowe wykonanie prac. Również takie zastrzeżenia zgłaszał inspektor nadzoru K. K. oraz działający z ramienia powoda S. B., **(dowód: zeznania powoda - k. 810 - 811 verte i nagranie rozprawy z dnia**

3 września 2018 r. - płyta - koperta - k. 823, minuta od 00:12:07 do 00:57:30; zeznania świadków: S. B. - k. 360 - 360 verte i nagranie rozprawy z dnia 30 października 2015 r. - płyta - koperta - k. 823, minuta

od 00:23:38 do 01:04:41, A. K. - k. 360 verte i nagranie rozprawy z dnia 30 października 2015 r. - płyta - koperta - k. 823, minuta

od 01:11:14 do 01:28:24, K. K. - k. 384 verte - 385 i nagranie

z dnia 18 grudnia 2015 r. - płyta - koperta - k. 823, minuta od 00:13:29 do 00:25:10; protokół kontroli - k. 183 - 187; notatka - k. 190) .

Aneks nr (...) z dnia 29 października 2012 r. strony zmieniły § 3 pkt 2 umowy nr (...) określając, że zakończenie prac będących przedmiotem umowy nastąpi do dnia 30 marca 2013 r. W aneksie strony ustaliły, że wystąpiły obiektywne trudności z realizacją przedmiotu umowy nr (...), spowodowane okolicznościami nieznanymi stronom w dacie zawarcia umowy, powodującymi konieczność wykonania robót dodatkowych oraz zmian w dokumentacji projektowej, **(dowód: aneks - k. 34)** .

W toku realizacji inwestycji wynikającej z projektu i dokumentacji

w wersji podstawowej powód wystawił na rzecz pozwanego faktury na łączną kwotę 1 061 946,81 zł, które zostały zapłacone, **(dowód: bezsporne; faktury - k. 99 - 108)** .

Ze względu na dużo gorszy stan dachu, aniżeli wstępnie oceniono, który groził zalaniem robót wykonywanych w ramach pierwszego etapu, strony porozumiały się co do wykonywania przez powoda nowego pokrycia dachowego. W tym celu w dniu 15 listopada 2012 r. zawarły umowę nr (...), na podstawie której powód przyjął do realizacji zadanie pod nazwą „(...) Centrum (...), (...) w W. - przebudowa i rozbudowa K. - (...): wykonanie dachu i roboty murowe na drugiej kondygnacji”, **(dowód: zeznania powoda - k. 810 - 811 verte i nagranie rozprawy z dnia 3 września 2018 r. - płyta - koperta - k. 823, minuta**

od 00:12:07 do 00:57:30; zeznania świadków: S. B. - k. 360 - 360 verte i nagranie rozprawy z dnia 30 października 2015 r. - płyta - koperta - k. 823, minuta od 00:23:38 do 01:04:41, A. K. - k. 360 verte i nagranie rozprawy z dnia 30 października 2015 r. - płyta - koperta - k. 823, minuta od 01:11:14 do 01:28:24, K. K. - k. 384 verte - 385

i nagranie z dnia 18 grudnia 2015 r. - płyta - koperta - k. 823, minuta

od 00:13:29 do 00:25:10; umowa - k. 109 - 118) .

Przedmiotem tej umowy było wykonanie robót demontażowych i rozbiórkowych dachu, ogniomurów, konstrukcji więźby, deskowanie i pokrycie dachu papą, wykonanie obróbek blacharskich wraz z orynnowaniem, robót murowych, pomieszczenia studio nagrań i ściany zamykającej od strony dziedzińca. Szczegółowy opis przedmiotu umowy określała załączona do umowy dokumentacja projektowa, specyfikacja techniczna wykonania i odbioru robót budowlanych (w części zawierającej zbiory wymagań w zakresie sposobu wykonania robót budowlanych, obejmujące wymagania w zakresie właściwości materiałów, wymagania dotyczące sposobu wykonania oceny prawidłowości wykonania poszczególnych robót) oraz oferta przetargowa wykonawcy (§ 2 i 3), **(dowód: umowa - k. 109 - 118) .**

W toku realizacji tej umowy powód wystawił na rzecz pozwanego faktury na łączną kwotę 634 742,04 zł, które zostały zapłacone, **(dowód: bezsporne; faktury - k. 119 - 122) .**

Kolejnym aneks z dnia 25 marca 2013 roku do umowy Nr (...) strony zmieniły § 3 pkt 2 określając, że zakończenie prac będących przedmiotem umowy nastąpi do dnia 30 września 2013 r. W aneksie strony ustaliły, że wystąpiły obiektywne trudności z realizacją przedmiotu umowy nr (...), spowodowane okolicznościami nieznanymi stronom w dacie zawarcia umowy, powodującymi konieczność wykonania robót dodatkowych oraz zmian w dokumentacji projektowej. Ponadto strony stwierdziły, że projektant dostarczył projekt uwzględniający zmiany w dniu 22 marca 2013 r., **(dowód: aneks - k. 34; notatka - k. 41 - 42 i k. 45 - 46) .**

W dniu 8 kwietnia 2013 r. strony po raz kolejny spotkały się w sprawie problemów związanych z realizacją umowy z 2012 r. W trakcie spotkania ustaliły, że istnieją braki w dokumentacji instalacji elektroakustycznej sygnałów audio w obrębie sali widowiskowej, okablowania (...), okablowania głośników kinowych, instalacji monitoringu, instalacji alarmowej p.poż, okablowania systemu inspicjenta. Ponadto strony zwróciły się do projektanta o wyjaśnienie wielu niejasności w projekcie, m.in. w zakresie wykończenia betonowej balustrady oddzielającej widownię od przejścia oraz słupów podporowych balkonu, **(dowód: notatka - k. 47 - 48) .**

W dniu 12 kwietnia 2013 r. strony zawarły kolejną umowę nr (...), rozszerzającą umowę nr (...), której przedmiotem było wykonanie zadania pod nazwą „ (...) Centrum (...), (...) w W. - przebudowa i rozbudowa (...)”: wykonanie instalacji elektrycznej i instalacji sanitarnej. Szczegółowy opis umowy stanowiła załączona do umowy dokumentacja projektowa, specyfikacja techniczna wykonania i odbioru robót budowlanych oraz oferta przetargowa. Strony ustaliły termin wykonania umowy na 30 września 2013 r. (§ 3). Za wykonanie instalacji sanitarnej strony ustaliły wynagrodzenie brutto w wysokości 478 686,66 zł, w tym podatek VAT w wysokości 23 %, czyli w wysokości 89 510,51 zł; a wynagrodzenie za wykonanie instalacji elektrycznej w wysokości 631 109,08 zł brutto, w tym podatek VAT w wysokości 23 %, czyli w wysokości 118 012,26 zł, **(dowód: umowa - k. 123 - 132) .**

W § 9 umowy wykonawca zobowiązał się zapłacić zamawiającemu karę umowną w przypadku: odstąpienia od umowy przez zamawiającego z przyczyn, za które ponosi odpowiedzialność wykonawca - w wysokości 10 % wynagrodzenia umownego brutto określonego w § 5 ust. 1; za zwłokę w oddaniu przedmiotu odbioru w wysokości 0,1 % wynagrodzenia umownego brutto określonego w § 5 ust. 1, za każdy dzień zwłoki oraz za zwłokę

w usunięciu wad stwierdzonych przy odbiorze lub w okresie gwarancji i rękojmi w wysokości 0,2 % wynagrodzenia brutto określonego w § 5 ust. 1, za każdy dzień zwłoki, liczonej od dnia wyznaczonego na usunięcie wad. Natomiast zamawiający w § 9 ust. 2 umowy zobowiązał się zapłacić wykonawcy karę umowną za odstąpienie od umowy przez wykonawcę z przyczyn, za które ponosi odpowiedzialność zamawiający w wysokości 10 % wynagrodzenia umownego brutto określonego w § 5 ust. 1, za wyjątkiem wystąpienia sytuacji przedstawionej w art. 145 prawa zamówień publicznych. W § 9 ust. 3 strony zastrzegły też sobie prawo do dochodzenia odszkodowania uzupełniającego przenoszącego wysokość kar umownych do wysokości rzeczywiście poniesionej szkody, **(dowód: umowa - k. 89 - 98) .**

Zgodnie z § 10 ust 2 umowy nr (...) wykonawca mógł żądać przedłużenia terminu wykonania przedmiotu umowy o czas opóźnienia zamawiającego, jeżeli takie opóźnienie jest lub będzie miało wpływ na wykonanie przedmiotu umowy w wykonaniu następujących zobowiązań: przekazania terenu budowy; przekazania dokumentów budowy (pozwolenia na budowę, dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych, i innych wymaganych przepisami, do których zamawiający jest zobowiązany); przekazania dokumentów zamiennych budowy lub usunięcia wad w dostarczonej dokumentacji; zapewnienia możliwości poboru wody i energii elektrycznej na potrzeby budowy; zmiany terminu dokonania prób końcowych i wniosku o dokonanie prób dodatkowych nie objętych umową; zmiany terminów dokonania odbiorów przewidzianych w umowie; jakiegokolwiek opóźnienia, utrudnienia lub przeszkód spowodowanych przez lub dających się przypisać zamawiającemu lub innemu wykonawcy zatrudnionemu przez wykonawcę na terenie budowy, **(dowód: umowa - k. 123 - 132)** .

Zgodnie z § 13 ust 2 tej umowy wykonawcy przysługiwało prawo odstąpienia od umowy, jeżeli zamawiający odmawiał, bez uzasadnionej przyczyny, odbioru robót - w terminie 7 dni po upływie wyznaczonego terminu bez dodatkowych wezwań lub gdy zamawiający zawiadomiłby wykonawcę, iż wobec istnienia uprzednio nieprzewidzianych okoliczności nie będzie mógł spełnić swoich zobowiązań umownych wobec wykonawcy - w terminie 7 dni od dnia powiadomienia. Odstąpienie od umowy powinno nastąpić w formie pisemnej pod rygorem nieważności takiego oświadczenia i powinno zawierać uzasadnienie (§ 13 ust 3), **(dowód: umowa - k. 123 - 132)** .

W toku realizowania umowy nr (...) powód wystawił faktury VAT na łączną kwotę 708 864,13 zł, które zostały uregulowane przez pozwanego, **(dowód: bezsporne; faktura VAT FS (...) - k. 133 - 137)** .

Pismem z dnia 13 maja 2013 r., które wpłynęło do pozwanego w dniu 28 maja 2013 r., powód zwrócił uwagę na panujące na budowie niekorzystne warunki atmosferyczne i zawilgocenie ścian i stropów, które znacznie utrudniają wykonanie okładzin akustycznych ścian i sufitów na sali widowiskowej i scenie oraz na inne kwestie, które utrudniają prowadzenie robót. Prosił o zgodę na zaniechanie aktualnego zakresu prac wykończeniowych z pierwszego etapu i zastąpienie ich wykonaniem robót wyburzeniowych i stanu surowego zamkniętego pomieszczeń socjalnych na trzech kondygnacjach; niezwłoczne rozpoczęcie prac mających na celu usunięcie zawilgocenia ścian zewnętrznych budynku; przedstawienie ostatecznych rozwiązań dotyczących okablowania sali widowiskowej; szczegółowe określenie prac dotyczących dachu nad studiem nagrań; dookreślenie zakresu i sposobu rozliczenia prac dodatkowych i przeanalizowanie zakresu poszczególnych etapów inwestycji, **(dowód: pismo - k. 49 - 50)** .

W dniu 12 czerwca 2012 r. strony podpisały notatkę z realizacji umowy, w której m.in. stwierdziły braki w dokumentacji projektowej, **(dowód: notatka - k. 773)** .

W piśmie z dnia 3 lipca 2013 r., które wpłynęło do pozwanego w tym samym dniu, powód zwrócił się o udzielenie odpowiedzi na wyżej wymienione pismo i poinformował, że brak odpowiedzi może doprowadzić do opóźnienia w oddaniu inwestycji, **(dowód: pismo - k. 51)** .

Powód od maja 2013 r. nie wykonywał żadnych prac na budowie kino-teatru (...) w W., **(bezsporne)** .

W dniu 28 sierpnia 2013 r., które wpłynęło do pozwanego w tym samym dniu, powód poinformował, że w związku z wstrzymaniem robót przekazuje do depozytu dziennik budowy nr 1 i nr 2 z ostatnim zapisem z dnia 29 sierpnia 2013 r. - do czasu wznowienia prac na budowie, **(dowód: bezsporne; pismo - k. 52)** .

We wrześniu 2013 r. pozwany ogłosił przetarg na realizację drugiego etapu przebudowy kino-teatru (...) w W., do którego przystąpił powód i firma (...) S.A. w R., która ostatecznie go wygrała, **(dowód: bezsporne; protokół - k. 183 - 187; oferta - k. 214 - 217; zawiadomienie - k. 229; streszczenie - k. 230)** .

Pismem z dnia 5 listopada 2013 r. inspektor nadzoru K. K. wezwał powoda, w związku z niezakończeniem robót budowlanych dotyczących przebudowy kino-teatru (...) w W., do niezwłocznego zabezpieczenia ściany zewnętrznej od strony północnej i niezwłocznego zabezpieczenia przed zerwaniem obróbek blacharskich ścian zewnętrznych. W odpowiedzi na to pismo powód poinformował inspektora nadzoru, że powyższe prace wykona pod pewnymi warunkami, **(dowód: pismo - k. 206; pismo - k. 207; zeznania świadka K. K. - k. 384 verte - 385 i nagranie z dnia 18 grudnia 2015 r. - płyta - koperta - k. 823, minuta od 00:13:29 do 00:25:10)** .

W dniu 3 grudnia 2013 r. powód zakończył działalność gospodarczą. W związku z tym pozwany wezwał go pismem z dnia 20 stycznia 2014 r. do udzielenia informacji, czy będzie dalej realizował umowę nr (...) z dnia 2 maja 2012 r., **(dowód: potwierdzenie przyjęcia wniosku - k. 19; wniosek - k. 21 - 23; pismo - k. 208; dowód nadania - k. 209 - 212; informacja - k. 213)** .

Pismem z dnia 15 października 2014 r., które zostało doręczone pozwanemu w dniu 27 października 2014 r., powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 867 732,96 zł do dnia 30 października 2014 r., tytułem kary umownej (264 538,00 zł) i tytułem odszkodowania za nieuzyskanie całego wynagrodzenia z umowy zawartej z pozwanym, co w konsekwencji doprowadziło do utraty płynności finansowej (konieczność zapłaty na rzecz (...) S.A. w Ł. kwoty zasądzonej nakazem zapłaty z kosztami procesu, odsetkami i kosztami postępowania egzekucyjnego). Pozwany w odpowiedzi na to pismo odmówił zapłaty, **(dowód: wezwanie - k. 58 - 60; dowód nadania - k. 61; pismo - k. 62 - 64)** .

Powód nie spłacił swojego zadłużenia wobec (...) S.A. w Ł. i w związku z tym firma ta wystąpiła przeciwko niemu z pozwem o wydanie nakazu zapłaty kwoty 468 551,51 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 27 stycznia 2014 r. i kosztami postępowania w wysokości 13 073,00 zł. W dniu 30 stycznia 2014 r. Sąd Okręgowy w Łodzi wydał w sprawie o sygn. akt I Nc 36/14 nakaz zapłaty, w którym w całości uwzględnił żądanie pozwu. Powód nie spłacił zadłużenia i dlatego Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy D. W. w oparciu o powyższy tytuł wykonawczy prowadził przeciwko niemu postępowanie egzekucyjne, **(dowód: bezsporne; nakaz zapłaty - k. 53 - 54; informacja - k. 317; zajęcie - k. 55 - 56;)** .

Część wynagrodzenia powoda pozwany przelał na konto (...) S.A. w Ł. zgodnie z zawartą umową cesji wierzytelności. Jednakże w pozostałej części pozwany odmówił dokonania zapłaty i dlatego (...) S.A. w Ł. wniósł przeciwko niemu pozew. Sąd Okręgowy w Łodzi w dniu 18 grudnia 2014 r. w sprawie o sygn. akt I C 1091/14 uwzględnił powództwo w całości, zasądzając kwotę 106 480,75 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 16 maja 2014 r. i kosztami procesu. Zasądzone kwoty pozwany przekazał na rzecz (...) S.A. w Ł., **(dowód: bezsporne; wyrok - k. 806; dowód przelewu - 160 - 164; pismo - k. 174 - 182)** .

Powód nie miał możliwości wykonania w 2013 r. robót budowlanych zgodnie z zawartymi umowami i harmonogramem prac w oparciu o posiadana przez niego dokumentację projektową i wykonawczą, w tym uzupełnioną dokumentację projektową i wykonawczą. Choć pozwany o pierwotnie złożony projekt budowlany uzyskał pozwolenie na budowę, to nie mógł być on skutecznie wykorzystany podczas prowadzenia prac przez powoda, gdyż był niedokładny i zawierał wiele błędów. Przez cały umowny, początkowo ustalony termin realizacji inwestycji, tj. od maja do listopada 2012 r., wobec braków w dokumentacji projektowej i wykonawczej, powód nie miał możliwości wykonania robót budowlanych zgodnie z zawartą umową, **(dowód: opinia biegłego z zakresu budownictwa S. U. - k. 448 - 460 i k. 614 - 661)** .

Powyżej ustalony w sprawie stan faktyczny jest w większości bezsporny, gdyż został oparty o zgodne oświadczenia stron i dokumenty, których prawdziwości strony nie negowały.

Sąd ustalił, że braki w dokumentacji projektowej uniemożliwiały powodowi wykonywanie umowy z 2012 r. w oparciu o wnioski płynące

z opinii biegłego ds. budownictwa. Opinie tego biegłego Sąd uznał

za wiarygodne, albowiem są jasne, wewnętrznie niesprzeczne oraz naukowo

i logicznie uzasadnione, a także korelują z twierdzeniami obu stron, z których wynika, że przez cały czas prowadzenia robót przez powoda strony borykały

się z problemami wynikającymi z braków w dokumentacji projektowej

i wykonawczej. Ponadto potwierdzają to świadkowie: K. K., A. K. i S. B., których zeznaniom Sąd w tym zakresie dał wiarę. Ponadto należy dodać, że opinie oparte zostały na zgromadzonym

w sprawie materiale dowodowym, przy czym sporządzono je z uwzględnieniem zasad fachowej wiedzy i doświadczenia. Opinie te nie zostały także skutecznie zakwestionowane przez strony procesu. Dlatego też Sąd oddalił wniosek pozwanego o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego ds. budownictwa lub instytutu.

Sąd oddalił wniosek pozwanego zawarty w pkt 7 i 8 odpowiedzi na pozew, gdyż nie zmierza on do wyjaśnienia sprawy. Ponadto to powód winien wyjaśnić swoją sytuację finansową w okresie realizowania spornej umowy i Sąd nie może go do tego przymuszać.

Sąd pominął przy ustalaniu stanu faktycznego zeznania pozwanego

i świadków: W. S., K. R., J. K., J. P., A. M., S. K.

i T. F., gdyż nic nie wnoszą do sprawy. Są jedynie potwierdzeniem informacji wynikających z nienegowanych przez strony dokumentów znajdujących się w aktach sprawy oraz informacji nieprzydatnych do dokonania ustaleń w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności wypada stwierdzić dla porządku, że w sprawie

nie jest sporne to, że w toku realizowania projektu przebudowy kino-teatru (...) w W. powód napotkał trudności związane z brakami

w dokumentacji projektowej i wykonawczej. Potwierdzają to także przesłuchiwani w sprawie świadkowie, w oparciu o których zeznania Sąd dokonał ustaleń w sprawie oraz w swoich wnioskach końcowych biegły ds. budownictwa. Wynika to także z treści wszystkich notatek ze spotkań stron sporządzanych w trakcie wykonywania prac budowlanych.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowe (z jasnej, logicznej i w pełni wartościowej opinii biegłego ds. budownictwa) wynika ponadto, że braki

w dokumentacji budowlanej, wykonawczej i projektowej uniemożliwiały w 2012 i w 2013 r. prowadzenie prac przez powoda zgodnie z ustalonym harmonogramem.

Jednakże powyższe wnioski nie mogą uzasadniać zasadności zgłoszonych żądań w zakresie kary umownej i odszkodowania.

Należy w tym miejscu przytoczyć treść § 9 ust. 2 umowy, w którym pozwany zobowiązał się zapłacić powodowi karę umowną za odstąpienie

od umowy przez powoda z przyczyn, za które ponosi odpowiedzialność,

w wysokości 10 % wynagrodzenia umownego brutto, określonego w § 5 ust. 1,

za wyjątkiem wystąpienia sytuacji przedstawionej w art. 145 prawa zamówień publicznych.

W § 13 umowy strony ustaliły, że będzie im przysługiwać prawo

do odstąpienia od umowy w przypadkach wymienionych w tytule XV kodeksu cywilnego, a dodatkowo powodowi, jeżeli pozwany odmawiał będzie bez uzasadnionej przyczyny odbioru robót - w terminie 7 dni od powiadomienia o odbiorze lub pozwany zawiadomił powoda, iż wobec zaistnienia uprzednio nieprzewidzianych okoliczności nie będzie mógł spełnić swoich zobowiązań umownych - w terminie 7 dni od powiadomienia.

Zgodnie natomiast z treścią § 13 ust. 3 umowy odstąpienie powinno nastąpić w formie pisemnej pod rygorem nieważności takiego wypowiedzenia i powinno zawierać uzasadnienie.

Należy w tym miejscu zauważyć, że odstąpienie od umowy wymaga złożenia oświadczenia woli w tym przedmiocie, do którego ma zastosowanie m.in. art. 60 k.c. stanowiący, że z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawie, wola osoby dokonującej czynności prawnej może być wyrażona przez każde zachowanie się tej osoby, które ujawnia jej wolę w sposób dostateczny. Jeżeli zatem dla ważności czynności prawnej nie jest wymagana szczególna forma, oświadczenie woli może być wyrażone w każdy, obiektywnie zrozumiały sposób, a więc wyraźnie albo dorozumianie przez jakiegokolwiek zachowanie się, które w okolicznościach towarzyszących wyraża w sposób dostatecznie zrozumiały wolę wywołania określonych skutków prawnych.

Treść art. 65 k.c. wskazuje na to, że oświadczenie woli (także wyrażone w sposób konkludentny) należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których zostało złożone, zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje, natomiast w umowach należy raczej badać, jaki był zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzemieniu.

Mając powyższe na uwadze oraz zgromadzony w sprawie materiał dowodowy należy uznać, że powód nie dopełnił warunków określonych w § 13 ust. 3 - nie odstąpił od umowy i nie uczynił tego w formie pisemnej zastrzeżonej pod rygorem nieważności. Po pierwsze, za odstąpienie od umowy nie można traktować pisma powoda z dnia 28 sierpnia 2013 r., w którym poinformował,

że w związku z wstrzymaniem robót przekazuje do depozytu dziennik budowy nr 1 i nr 2 z ostatnim zapisem z dnia 29 sierpnia 2013 r. - do czasu wznowienia prac na budowie, gdyż w tym piśmie nie ma jakiegokolwiek wzmianki, że powód odstępuje od umowy, że na nią nie wróci, że zakończył realizowanie projektu przebudowy kino-teatru w W.. Po drugie, powód wyraźnie wskazuje

w tym piśmie, że wstrzymuje roboty do czasu ich ponownego wznowienia.

Po trzecie, za twierdzeniem, że pismo powyższe nie było odstąpieniem

od umowy, przemawia to, że powód był profesjonalistą i wiedział co robi, kierując do pozwanego takiej, a nie innej treści oświadczenie. Po czwarte, powód wcale nie chciał kończyć współpracy i odstąpić od umowy, bowiem przystąpił do przetargu na wykonanie drugiego etapu przebudowy kino-teatru (...) w W.. Po piąte, z pisma z dnia 28 sierpnia 2013 r. nie wynika, od jakiej umowy powód odstąpił, gdyż przypomnieć wypada, że strony zawarły trzy umowy. Po szóste, opuszczenie terenu budowy przez firmę powoda nie jest równoznaczne z odstąpieniem od umowy z maja 2012 roku, gdyż nie wynika

to z jakiegokolwiek logicznego wcześniejszego działania powoda, który przystąpił do przetargu wiedząc, że projekt nie określa wszystkich elementów przebudowy i prowadził budowę z brakami w projektach, zawierając kolejne umowy. Po siódme, nie można wnioskować z faktu zakończenia prowadzenia działalności gospodarczej, że powód odstąpił od umowy z maja 2012 roku.

Po ósme, za odstąpienie od umowy nie może być uznany pozew w niniejszej sprawie, bowiem został podpisany przez pełnomocnika procesowego, który

nie był i nie jest umocowany do składania w imieniu powoda oświadczeń woli wywołujących skutki materialnoprawne.

Zatem powód nie udowodnił, że nie obowiązuje go forma pisemna pod rygorem nieważności zastrzeżona do odstąpienia od umowy, a zatem nie udowodnił, że skutecznie od niej odstąpił (nawet konkludentnie).

W związku z uznaniem, że powód nie odstąpił skutecznie od umowy, należy stwierdzić, że nie ma prawa żądać kary umownej. Dlatego należało oddalić jego powództwo w tym zakresie, o czym Sąd orzekł, jak w pkt 1 wyroku.

Przechodząc do kolejnego żądania powoda należy stwierdzić, że niewątpliwie dostarczenie wadliwej dokumentacji projektowej (błędy, niekompletność itp.) nie pozwalało mu na osiągnięcie celu umowy o ogóle lub w uzgodnionym czasie i stanowiło naruszenie obowiązków, jakie w ramach umowy o roboty budowlane przyjął na siebie pozwany. Tego rodzaju naruszenia obowiązków umownych przez pozwanego mogą być zatem źródłem innej jeszcze szkody po stronie powoda, zwłaszcza wtedy, gdy w oparciu o dostarczoną dokumentację projektową i przewidywany czas realizacji inwestycji dokonywał on ekonomicznej kalkulacji zobowiązań, jakie może zaciągnąć.

Powyższe stwierdzenie oraz treść § 9 ust. 3 umowy, w którym strony zastrzegły sobie prawo do dochodzenia odszkodowania uzupełniającego przenoszącego wysokość kar umownych do wysokości rzeczywiście poniesionej szkody, daje podstawę do stwierdzenia, że powód może dochodzić dodatkowego odszkodowania. Jednakże musi wykazać samą szkodę, związek przyczynowy między jej zaistnieniem a działaniem lub brakiem działania pozwanego, wysokość szkody i winę pozwanego.

Powód wiąże swoje żądanie o odszkodowanie w wysokości 603 194,96 zł z faktem odstąpienia przez niego od umowy z przyczyn leżących po stronie pozwanego, co uniemożliwiało mu uzyskanie całości wynagrodzenia przewidzianego w umowie, które mógł przeznaczyć na spłatę pożyczki, jaką zaciągnął w firmie (...) S.A. w Ł. w trakcie realizacji przebudowy kino-teatru (...) w W..

Mając jednak na uwadze zebrany w sprawie materiał dowodowy należy stwierdzić, że powód nie udowodnił związku przyczynowego między działaniem lub zaniechaniem pozwanego a wystąpieniem szkody. Ponadto powód nie udowodnił, że pozwany ponosi winę za jego problemy finansowe i nie udowodnił wysokości szkody. Po pierwsze, co już wcześniej zostało przedstawione, powód nie złożył skutecznie oświadczenia o odstąpieniu od umowy. Zatem dobrowolnie zrezygnował z wynagrodzenia, jakie mógłby otrzymać, gdyby dalej realizował umowę, a które mógłby przeznaczyć na spłatę zaciągniętego zobowiązania. Po drugie, powód nie wykazał, że jedynie na skutek działania pozwanego lub braku takiego działania popadł w długi i nie mógł uregulować zobowiązania wobec firmy (...) S.A. w Ł.. Sam bowiem przyznał, że w tym samym czasie realizował jeszcze inne umowy, które nie były wykonywane przez jego kontrahentów, z których powstałe należności nie są jeszcze egzekwowane. Jego trudną sytuację finansową potwierdza również to, że zaraz po rozpoczęciu prac przy przebudowie kino-teatru w W. musiał posłużyć się pożyczką, na zaciągnięcie której nie wyraził zgody pozwany. Po trzecie, powód nie udowodnił, że wykonał zobowiązanie wobec firmy (...) S.A. w Ł., nie udowodnił bowiem, że zapłacił na jej rzecz lub na rzecz prowadzącego egzekucję komornika łączną kwotę 603 194,96 zł. Wręcz przeciwnie, to pozwany wykazał, że na poczet zadłużenia powoda wobec firmy (...) S.A. w Ł. przekazywał jej środki pieniężne.

Zatem należy uznać, że ta wieloaspektowa sytuacja przerosła powoda, który napotykając różne problemy na budowach, nie był w stanie ich przewyciężyć. Nie ma jednak ona żadnego związku z działaniem lub brakiem działania pozwanego. Trzeba w tym miejscu jeszcze dodać, że powód zrezygnował z dokończenia pozostałych dwóch umów, które zawarł z pozwanym, co w ostateczności pozbawiło go możliwości uzyskania kwoty przekraczającej cztery miliony złotych, którą w części mógł przeznaczyć na spłatę zobowiązania z tytułu umowy pożyczki. Ponadto istotnym jest również i to, że pozwany nigdy nie zalegał z regulowaniem wystawionych przez powoda faktur.

Powyższe musiało prowadzić do oddalenia powództwo również i w tym zakresie, o czym Sąd orzekł, jak w pkt 1 wyroku.

O kosztach procesu należnych pozwanemu od powoda Sąd orzekł, jak w pkt 2 wyroku, na podstawie art. 98 k.p.c.

Pozwany poniósł koszty procesu w wysokości 9 578,35 zł, w tym: koszty opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w wysokości 17,00 zł; koszty zastępstwa prawnego w wysokości 7 200,00 zł; koszty dojazdu na pięć rozpraw w wysokości łącznej 1 320,55 zł; koszty pierwszego postępowania zażaleniowego w wysokości 235,60 zł i koszty drugiego postępowania zażaleniowego w wysokości 805,20 zł. Pozostałe koszty wskazane w spisie pozwanego Sąd uznał za niezasadne (opłata kancelaryjna w wysokości 20,00 zł, dodatkowe opłaty skarbowe od pełnomocnictw, błędnie ustalone koszty postępowań zażaleniowych, gdyż w przypadku pierwszego postępowania zażaleniowego wynagrodzenie biegłego zostało zmniejszone o 19 %, a w przypadku drugiego postępowania zażaleniowego o 33 %).